

1. Inleiding

Het informatieblad Slepen (van meerdere kleine schepen) heeft tot doel informatie te verschaffen hoe het slepen van kleine (lilie-)schepen op een veilige wijze en volgens de wettelijke bepalingen kan worden uitgevoerd.

Dit veiligheidsblad is bedoeld als leidraad om te gebruiken tijdens en voor het slepen. De onderwerpen die aan bod komen in dit informatieblad zijn: Wetgeving, benodigde papieren, veiligheid (voor de bemanning), seinen en sleeptraining. Daarnaast worden er ook nog een aantal tips gegeven over de sleepvoorbereiding welke gevonden kan worden onder punt 6 dit blad.

2. Wet- en Regelgeving

In scoutingverband wordt op het gebied van wetgeving 'het slepen van meerdere kleine schepen' in 3 categorieën verdeeld:

- Slepen door een Wachtschip > 15 meter
- Slepen door een gecertificeerde sleper
- Slepen door een sloep of niet-gecertificeerde sleper

A. Vaarbewijzen

In het informatieblad [Wet- en regelgeving Vaarbewijzen voor de pleziervaart](#) wordt aangegeven welk vaarbewijs benodigd is voor de bovenstaande 3 categorieën.

B. Marifonie

Voor een schip voorzien van een CvO ([Certificaat van onderzoek](#)) en afhankelijk van het vaarwater is het hebben van één of twee marifoon(s) verplicht. Indien er een marifoon aan boord van een schip aanwezig is gelden de volgende verplichtingen:

- Uitluisteren en bedienen van de marifoon op het juiste marifoonkanaal.
- Aan boord hebben van een bemanningslid in de directe omgeving van de stuurstand met een bedieningscertificaat: basiscertificaat Marifonie/Marcom A/B. Bediening van de marifoon zonder certificaat mag onder supervisie van iemand met een certificaat ([Artikel 4 Regeling gebruik van frequentieruimte met meldingsplicht 2015](#)).
- Voor de aanwezigheid van marifoon(s) aan boord is een registratie voor frequentieruimte noodzakelijk, waarbij de ATIS code correct is toegepast in de betreffende marifoon(s).
- Handboek voor de marifonie moet (digitaal) beschikbaar zijn aan boord.
- Registratiebewijs en bedieningscertificaat moeten aan boord zijn.

C. Periodieke keuring

- Voor **gecertificeerde (kleine) sleepers** geldt dat deze voorzien zijn van een binnenschipscheepcertificaat (CBB¹). Dit (CvO) dient iedere 7 jaar verlengd te worden door middel van herkeuring bij een klassenbureau of keuringsinstanties.

D. Verzekeringen

¹ Er onderscheiden zich twee soorten certificaten van onderzoek:

- CBB: Het Communautair Binnenvaartcertificaat voor Binnenschepen
- CvO-R: Certificaat van Onderzoek voor de Rijn voor schepen die op de Rijn varen

- Een schip dat deelneemt aan de scheepvaart heeft geen wettelijke verplichting om verzekerd te zijn. De richtlijn van Scouting Nederland is om een schip tenminste voor aansprakelijkheid te verzekeren.
- Bekijk ook of schepen in een sleep meeverzekerd zijn door die verzekering: Schade veroorzaakt door schepen in een sleep wordt verhaald op het slepende schip dan wel de schipper daarvan.

E. Dagtekens

- Kleine schepen, die *kleine schepen* slepen mogen **geen** dagtekens voor slepen voeren.
- Wel is het verstandig om in de vletten/laatste vlet een flinke vlag te hissen voor de zichtbaarheid.
- Ook een middelmaat radarreflector is verstandig op het slepend schip en in de laatste vlet, monteer deze op een riem die je rechtop zet (of in de mast als deze overeind kan staan)

F. Nachttekens

- Kleine schepen voeren als motorschip de gebruikelijke verlichting voor kleine motorschepen.
- (Drie) Dubbele toplichten zijn niet toegestaan.
- Een rondom schijnend licht op elke gesleepte vlet is vanuit wet- en regelgeving verplicht.
- Net zoals bij de dagtekens is een middelmaat radarreflector is verstandig op het slepend schip en in de laatste vlet. Monteer deze op een riem die je rechtop zet (of in de mast als deze overeind kan staan).

3. Uitrusting slepend schip

Voordat je uitvaart controleer je eerst of de inventaris geheel aan boord is.

Uitrusting

- Anker met ankerlijn
- Ankerbal
- Landvasten, vier stuks van ten minste de scheepslengte
- Lijnen: twee lange lijnen van minimaal 2,5 X scheepslengte
- Navigatieverlichting
- Stootwillen
- Sleeplijn.

Veiligheid

- Brandblusser
- EHBO-middelen
- Lenspomp elektrisch/handpomp
- Reddingvesten (zie veiligheidsblad)
- Signaalhoorn met voldoende volume
- Gereedschap (loshalen sluitingen)
- Werplijn

Navigatie

- BPR, Almanakken en kaarten voor het betreffende vaargebied, actueel en mogen digitaal voorhanden zijn.
- Navigatie app of kompas (mag handkompas of kompas op telefoon zijn)

4. Aanbevolen bemanning van sleper en gesleepte schepen

- Sleper: 2 bemanningsleden; waarvan 1 gekwalificeerd CWO SMV III met aantekening module CWO SMV Slepen.
- Gesleept schip: indien bemand: 1 roerganger (minimaal bootsman of kwartiermeester)
 - Bij slepen op druk bevaren-, stromend- of ruim water; geen kinderen in de sleep

5. Communicatie tussen slepend schip en sleep

Communicatie is op vele manieren mogelijk:

- Aanroepen of bepaalde armseinen zijn gebruikelijke communicatiemiddelen. Zorg dat iedereen in de sleep deze signalen kent!
- De scheepshoorn wordt hiervoor niet gebruikt i.v.m. het gevaar voor miscommunicatie met de overige scheepvaart.
- Het gebruik van een megafoon is aan te raden. Let echter wel op de hoorbaarheid daarvan en een duidelijk en langzaam gegeven commando. Bij erg lange sleep lengte of veel wind is het gebruik van megafoon niet aan te raden.
- Verder kunnen ook marifoons/portofoons of mobiele telefoons gebruikt worden.

6. Veiligheid

Tijdens het slepen is veiligheid heel belangrijk en tijdens het slepen zijn er meer risico's dan wanneer er vrij gevaren wordt.

Reddingvesten

De richtlijn voor het dragen van reddingsvesten kan gevonden worden in het [veiligheidsblad reddingsvesten in de NTR](#).

Reisplan en Reisplan

Maak een reisplan met een route die past bij de sleep en de bemanning waarmee je gaat varen. Denk bijvoorbeeld aan: kortste vaarroute, minst gevaarlijke route, aantal bruggen en sluisen, openingstijden, getijden, stroom, sleepsnelheid, enz.

Maak ook een plan hoe de sleep wordt gevormd.

[Voorbeelden van een sleepplan en een reisplan](#) vindt je op de website van Scouting Nederland

Sleepvoorbereiding

- Zorg voor voldoende reservemateriaal (bijvoorbeeld; brandstof/olie-filters, impeller, v-snaren, zekeringen).
- Zorg voor voldoende breeksterkte aan sleeplijnen;
- Zorg dat de schepen in balans geladen zijn. Welke materialen neem je mee in de boten en welke vervoer je op een andere manier naar het kampterrein? Zorg dat je schepen niet te diep in het water liggen als je over groot water gaat.
- Zorg dat de sleper voldoende vermogen heeft en vermogen over heeft (niet op maximaal vermogen varen). Zie ook; slepen op stromend water.
- Zorg dat er aan de sleper voor de grote reis goed onderhoud is gepleegd.
- Zorg dat voordat je wegvaart de lijnen goed vastzitten tussen de boten en vrijliggen van de bagage aan boord.
- Zorg voor een juiste verzekering voor alle schepen.

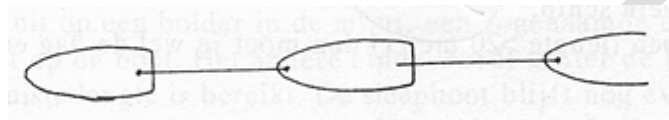
7. Sleepformaties

De ideale sleepformatie is afhankelijk van vaarroute, weersomstandigheden, type slepend schip. Doel is dat de manoeuvreerbaarheid van de sleep gehandhaafd blijft.

Onderstaand worden de meest voorkomende sleepformaties benoemd:

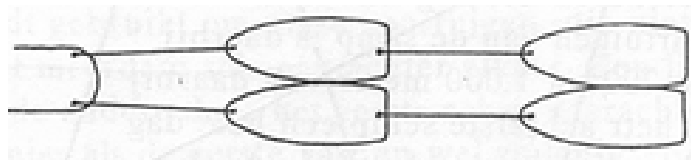
NB: De details van deze en andere sleepformaties worden uitgebreid behandeld in de sleeptraining voor de module slepen van CWO SMV.

Slepen op 1 lijn:

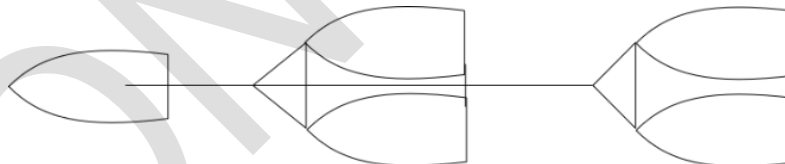
Voordeel: De sleep stuurt zichzelf, vooral bij de juiste sleepsnelheid
Nadeel: Toepasbaar met gering aantal te slepen kleine schepen

Slepen op twee aparte lijnen

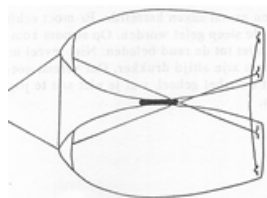
Voordeel: Toepasbaar met groter aantal te slepen kleine schepen

Slepen van koppels op een sleeplijn

Voordeel: Toepasbaar met groter aantal te slepen kleine schepen
De sleep is makkelijker formeerbaar en op te heffen

Slepen met kruislijnen wordt sterk afgeraden in vrijwel alle situaties

Nadeel: Op o.a. groter water, bij stromend water, bij varen op hogere snelheid, is de kans op hogere golfslag erg groot met de kans dat de boten vollopen door de boegwolf die niet weg kan.

Hoge golfslag is niet altijd te voorspellen.

Door het risico van vollopen door (hoge) golfslag wordt deze manier van slepen sterk afgeraden

8. Slepen op stromend water

Het manoeuvreren op stromend water vergt oplettendheid en deskundigheid. Door de stroomsnelheid van het water ben je genoodzaakt sneller en doordachter te handelen dan wanneer je op stilstaand water vaart.

Alle manoeuvres moeten bij voorkeur tegenstrooms worden uitgevoerd. Op deze manier heb je de beste controle over de sleep.

Alleen in *uiterste gevallen* kunnen manoeuvres voorstrooms gebeuren. Dat wordt zeker niet aangeraden omdat je dan niet kan remmen. Zorg ervoor dat je bij voorstroomse manoeuvres altijd een uitwijkmogelijkheid in je hoofd hebt, zodat je in noodgevallen (wanneer er geen ruimte is om uit te wijken of af te remmen) je de sleep om kan draaien en tegenstrooms de sleep gaande kan houden tot eventueel verkeer gepasseerd is of de (haven)ingang vrij is om in te varen.

NB: De details over het varen op stromend water worden uitgebreid behandeld in de sleeptraining voor de module slepen van CWO SMV.

Laatste Minuut Risico Analyse (LMRA)

Verdiep je voor je afvaart in de volgende punten en stel jezelf kritisch en eerlijk de volgende vragen:

1. Heb ik het weerbericht bekeken? Zijn de voorspelde weersomstandigheden gedurende de gehele vaart dusdanig dat er veilig met de sleepformatie kan worden gevaren?
2. Is het vaarwater veilig om te varen en is de sleepformatie geschikt om hier te varen?
3. Weet de bemanning wat ze moet doen en hoe het te doen voor- en tijdens het slepen? (formatie, varen en bijzondere manoeuvres)
4. Is de communicatie tussen sleper en sleep goed besproken en bekend bij de gehele bemanning?
5. Hebben alle leden aan boord een werkend reddingsvest en wordt het op de juiste manier gedragen?
6. Weet iedereen wat hij/zij moet doen als er toch iets mis gaat?

Als je een of meerder van deze vragen met 'nee' beantwoord ga je niet varen en neem je samen met de leiding maatregelen om het probleem op te lossen. Pas als je daarna alle vragen met 'ja' kunt beantwoorden, ga je met een gerust hart het water op.

Link om terug te gaan naar de website SN Kennisnet/NTR

[Meer informatie over de sleeptraining vind je op de website van Scouting Nederland](#)